

TLHALOSO YA KOKETSO YA PHENSHENE

Boto ya Batlhokomedi ya GEPF e itsise fano gore maphenshenara a yone a tla amogela koketso ya 4.5% mo phensheneng ya bone ya kgwedi le kgwedi go simolola ka Moranang a le 1, 2011. Tshwetso ya go naya madi a a kana e le koketso e thailwe mo mabakeng a le mantsi, a a botlhokwa a one e leng: tlhatlogo ya seemo sa infoleishene (CPI) le tšhelete e Letlole le ka kgonang go e duela le sa beye mo kotsing dipenshene tsa nako e e tlang. Koketso ya 4.5% e lekana le 100% ya CPI (seemo sa infoleishene). Gape e boloka ditekanyo tsa dituelelo tsa GEPF mo selekanyong se se batlwang go ya ka dipholisi le melao ya yone. Le fa go ntse jalo, mo godimo ga koketso eno ya motheo ya 4.5%, dikoketso tsa go tokafatsa di tla duelwa maphenshenara ba dipenshene tsa bone di latlhegetsweng ke boleng morago ga go rola tiro ga bone ka baka la go amiwa ga tsone ke infoleishene.

DIPOTSO TSE DI BODIWANG GANTSI

1. Koketso ya ngwaga le ngwaga ya phenshene e atlholwa jang?

Melao ya *Government Employees Pension Fund* (GEPF), gammogo le Koketso ya Phenshene ya yone le Dipholisi tsa Seemo sa Tuelelo (*Funding Level Policies*) e naya thulaganyo e e neng ya dirisiwa go athola koketso ya ngwaga le ngwaga ya dipenshene. Go ya ka ditokumente tse, Boto ya Batlhokomedi ya GEPF (Boto) e ka nna ya rebola koketso ya phenshene fa e le gore, fa koketso e se na go newa, seemo sa tuelelo ya Letlole se le kwa godimo go na le seemo se se kwa tlase se se laetsweng sa tuelelo. Seemo se se kwa tlase sa tuelelo ga jaana se laolela gore dithoto tsa Letlole di tshwanetse go akaretsa bobotlana diperesente tse 90 tsa dituelo tse le tlamegang go di duela.

Koketso ya ngwaga le ngwaga e ka bonwa e le e e nang le **dikarolo di le tharo** jaaka go laoletswa mo Pholiseng ya Koketso ya Phenshene ya GEPFS e e rebotsweng ke Boto (matlha a a fa tlase a bontsha a a leng maleba mo koketsong ya Moranang a le 1, 2011):

- **Koketso e e tlwaelegileng.** Mo e ka nnang diperesete tse di somaasupatlhano (75%) tsa koketso ya kakaretso mo tlhotlhengeng ya tshupetso ya tlhotlha ya moreki (CPI) ya dilwana tsotlhe mo sebakeng sa dikgwedi tse 12 (Morule 1, 2009 go ya go Ngwanatsele 30, 2010) tsa maphenshenara otlhe a a rotseng tiro ka Moranang a le 1, 2010 kgotsa pele ga yone. Maphenshenara ba ba rotseng tiro mo go lone letlha le ba tla amogela karolelano ya go ya ka tekanyetso ya koketso e e thailweng mo palong ya dikgwedi tsa go rola tiro.
- **Koketsego ya go lepalepanya.** Mabapi le maphenshenara a a rotseng tiro ka Moranang a le 1, 2010 kgotsa pele ga moo, tšhelete e e tla oketsang phenshene (morago ga katso ya koketso e e tlwaelegileng le koketso e nngwe e e tsamaelanang le infoleishene) mo godimo ga phenshene ya kwa tshimologong ya fa motho a rola tiro e ne ya oketsega ka diperesente tse di lekgolo (100%) tsa phetogo mo CPI go simolola ka letlha la go rola tiro go ya go Ngwanatsele a le 30, 2010, kgotsa tšhelete e e kwa tlase ya kafa Letlole le ka kgonang ka teng, mme e le kwa godimo ga diperesente tse di somaasupatlhano.
- **Koketso ya go tlatsa.** Koketso epe e e athotsweng ke Boto e e seng koketso e e tsamaelanang le infoleishene.

Go tshwanetse ga gatelelwa gore ka fa tsa ditšhelete di dirang ka teng le go nonofa ga Letlole jaaka go bontshiwa ke seemo sa dituelelo tsa lone go tla athola koketso e Letlole le ka e kgonang mme seo ga se na go baya mo kotsing bokgoni jwa tsa ditšhelete jwa Letlole jwa nako e e tlang. Diphetogo tsa maemo a ikonomi di ama tsadiso ya Letlole ka tlhamalalo,

se se felelang ka diphetogo mo seemong sa dituelelo (ke gore, rashio ya matlotlo a Letlole malebana le madi a le tshwanetseng go a duela kgotsa tšhelete e le tlamegang go e duela maloko). Ka gone, seemo sa dikoketso tsa phenshene tse Letlole le ka di kgonang le tsone di fetoga ngwaga le ngwaga. Ka baka leo, go ka se kgonege (kgotsa ga go tlhokege) gore dikarolo tsotlhe tse nne tse di umakiwang fa godimo di okediwe ngwaga le ngwaga.

2. Ke mang yo o dirang tshwetso ka koketso?

Radipalopalo wa Letlole o sekaseka boleng jwa seemo sa tsa ditšhelete le go naya Boto ditlhopho tse di farologanweng gore e di akanyetse malebana le kafa di tla amang seemo sa tsa ditšhelete sa Letlole ka gone. Morago Boto e tla dira tshwetso ka koketso e ikaegile ka patlisiso le kgakololo ya radipalopalo, mme gape e tla akanyetsa gore a e tla kgona koketso e go dirwang katlholo ka yone go lebilwe kafa e tla amang ka teng seemo sa Letlole sa ditšhelete. Gape Boto e tshwanetse go tlhomamisa gore koketso e dumalana le Melao le Dipholisi tsa Letlole jaaka di tlhalosiwa mo go Potso 1 e e fa godimo. Morago Boto e tla itsise Tonakgolo ya tsa Ditšhelete kafa seemo sa koketso se yone le ene ba ka nnang ba tshwaela ka sone mo ba bonang go tshwanela gone.

Lemororo Boto gape e akanyetsa dintlha tse di farologaneng le tse dingwe go dira katlholo ka koketso, ka sekai koketso ya kakaretso e e lebeletsweng mo disalaring tsa kgwedi tsa badirelapuso kgotsa dikoketsego tsa thuso ya puso ka tšhelete, seemo sa konokono sa go dira tshwetso ka seemo sa koketso ya phenshene ke gore Letlole le ka kgona bokae.

3. Koketso ya phenshene ka 2011 ke bokae mme tshwetso eno e ne e thailwe mo mabakeng afe.

- **Koketso e e tlwaelegileng.** Go ya ka Pholisi ya Koketso ya Phenshene koketso ya motheo ke diperesente di le someasupathano (75%) ya palogare ya koketso ka diperesente mo go CPI mo ngwageng go ya go Ngwanatsele a le 30, 2010. Palogare ya mmatota ya koketso ya CPI mo sebakeng se e ne e le 4.5%. Ka baka la seemo se se molemo sa tsa ditšhelete sa Letlole mo ngwageng o o fetileng, Boto ya Batlhokomedi ba Letlole e ne ya kgona go rebola koketso ya diperesente tse 4.5 kgotsa 100% ya CPI. Ka jalo go tla dirisiwa **koketso ya phenshene ya 4.5%** go simolola ka Moranang a le 1, 2011.
- **Koketsego ya go lepalepanya.** Boikaelelo jwa koketso e ke go tlhomamisa gore fa nako e ntse e tsweletse go tla tshegediwa ka botlalo maatla a go kgona go reka ka madi a dipenshene (jaaka go lekanngwa ka CPI), mme go sa bewe mo kotsing seemo sa tsa ditšhelete sa Letlole. Ka baka leo dikoketso tsa phenshene tse di neilweng mo dingwageng tse di fetileng di le mmalwa (bona karabo ya Potso 4), dipalelo tsa radipalopalo wa inshoreense di bontsha gore ke palo e nnye fela ya maphenshenara ba ba tshwanelegelang koketso ya go lepalepanya mo ngwageng ono.
- **Koketso ya go tlatsa.** Ka baka la lebaka le le setseng la go sa tlhomamisege ga ikonomi ka baka la kwelotlase ya ikonomi ya bosheng lefatshe ka bophara le ka fa seo se ka nnang sa ama Letlole ka tsela e e sa siamang ka teng, mogopolo wa Boto ke gore go tla bo go se botlhale go dumelela koketso epe ya go oketsa ka 2011.

4. Go dumeletswe dikoketso dife tsa phenshene mo dingwageng tse di some tse di fetileng?

Letlha la Tshimololo ya Koketso	Koketso ya Phenshene e e Neilweng	Palogare ya koketso ya CPI go simolola ka Morule a le 1 go ya go Ngwanatsele a le 30	Rashio ya Koketso ya Phenshene fa e bapisiwa le koketso ya CPI
Moranang a le 1 2002	6.00%	5.93%	101%
Moranang a le 1 2003	7.00%	8.49%	82%
Moranang a le 1 2004	5.25%	6.99%	75%
Moranang a le 1 2005	5.50%	1.14%	482%
Moranang a le 1 2006	4.50%	3.35%	134%
Moranang a le 1 2007	5.50%	4.45%	124%
Moranang a le 1 2008	7.00%	6.82%	103%
Moranang a le 1 2009	9.00%	10.93%	82%
Moranang a le 1 2010	5.60%	7.4%	75.67%
Moranang a le 1 2011	4.50%	4.50%	100.0%

Go tswa mo lenaneothalong le le fa godimo go bonala gore dikoketso tsa phenshene tsa bosheng, ka kakaretso, di fetile koketso e e tlwaelegileng ya phenshene mme di fetile le eleng 100% ya koketsego ya CPI.

5. Goreng mapenshenara a sa bone bonase ka kgwedi ya matsalo a bone?

Matlole a a farologaneng a phenshene a na le dipholisi tse di farologaneng tsa phenshene. Ka sekai, GEPF e na le maemo a mane a dikoketso tse Boto e ka di rebolang: koketso ya motheo, koketso e nngwe ya infoleishene, koketso ya go lepalepanya le koketso ya go tlatsa (bona karabo ya Potso 1). Matlole a mangwe a na le dipholisi tse di farologaneng mme a ka kgona go duela bonase ka kgwedi ya matsalo gammogo le koketso e e kwa tlase ya phenshene ka kakaretso kgotsa le eleng phenshene e e kwa tlase ya kgwedi le kgwedi. Go sa kgathalasege kgato e e tswang, mefuta e e farologaneng ya go duela dipenshene e tshwanetse go nna e letlole la phenshene le le rileng le ka kgonang go e duela.

6. Koketso ke bokae ga e fetolelwa mo mading?

Boleng jwa Ranta jwa koketso bo ikaegile ka phenshene ya ga jaana ya mopenshenara. Ka sekai, fa e le gore mopenshenara ga jaana o amogela R1 000 ka kgwedi mme koketso ya phenshene e le 4.5% go simolola ka Moranang a le 1, 2011, phenshene e e okeditsweng ya kgwedi le kgwedi e tla nna R1045 go simolola ka Moranang a le 1, 2011.

7. Goreng mapenshenara a bona koketso e nnye thata fa e bapisiwa le dikoketso tsa disalari tsa badiri ba puso (maloko a a dirang)?

Santlha se Boto e tshwanetseng go se dira ke go dira katlholo ka koketso ya phenshene e Letlole le ka kgonang go e duela. Fa e le gore Letlole le na le morokotso o o lekaneng (matlotlo a a fetang dikoloto), go tla bo go raya gore Boto e akanyeditse koketso e e

nyalanang le dikoketso mo disalaring tsa badirelapuso. Lefa go ntse jalo, ka baka la go sa ikanyege ga maemo a ikonomi, Boto e tsere kgato e e botlhale le ya go bontsha boikarabelo ka go fetsa mogopolo gore ke koketso e e tsamaelanang le infoleishene fela ya 4.5% e e ka kgonang go duelwa mo ngwageng ono.

8. Ke duelwa phenshene ya me leng?

GEPF e duela diphenshene tsa kgwedi le kgwedi kwa tshimologong (e duelelwa kwa pele) kgotsa kwa bofelong (e le sekoloto) jwa kgwedi go ikaegile ka setlhopha sa mopenshenara.

Maphenshenara ba ba rotseng tiro ka Morule a le 31, 2002 kgotsa pele ga foo ba duelwa ka letsatsi la ntlha la kgwedi. Maphenshenara ba ba rotseng tiro morago ga Morule a le 31, 2002 kgotsa pele ga foo ba duelwa ka letsatsi la bofelo la kgwedi.

Maphenshenara a a boneng diphenshene tsa bone kwa tshimologong ya kgwedi ba tla duelwa ka malatsi a a latelang ka ngwaga wa 2011:

Kgwedi	Letlha la Tuelo	Letsatsi la Tuelo
Ferikgong 2011	31/12/2010	Labotlhano
Tlhakole 2011	01/02/2011	Labobedi
Mopitlwe 2011	01/03/2011	Labobedi
Moranang 2011	01/04/2011	Labotlhano
Motsheganong 2011	30/04/2011	Matlhatso
Seetebosigo 2011	01/06/2011	Laboraro
Phukwi 2011	01/07/2011	Labotlhano
Phatwe 2011	01/08/2011	Mosupologo
Lwetsi 2011	01/09/2011	Labotlhano
Diphallane 2011	01/10/2011	Matlhatso
Ngwanatsele 2011	01/11/2011	Labobedi
Morule 2011	01/12/2011	Labone
Ferikgong 2012	31/12/2011	Matlhatso
Tlhakole 2012	01/02/2012	Laboraro
Mopitlwe 2012	01/03/2012	Labone

Maphenshenara a a boneng diphenshene tsa bone kwa bofelong ya kgwedi ba tla duelwa ka malatsi a a latelang ka ngwaga wa 2011:

Kgwedi	Letlha la Tuelo	Letsatsi la Tuelo
Ferikgong 2011	31/1/2011	Mosupologo
Tlhakole 2011	28/02/2011	Mosupologo
Mopitlwe 2011	31/03/2011	Labone
Moranang 2011	29/04/2011	Labotlhano
Motsheganong 2011	31/05/2011	Labobedi
Seetebosigo 2011	30/06/2011	Labone
Phukwi 2011	29/07/2011	Labotlhano
Phatwe 2011	31/08/2011	Laboraro
Lwetsi 2011	30/09/2011	Labotlhano

Diphlane 2011	31/10/2011	Mosupologo
Ngwanatsele 2011	30/11/2011	Laboraro
Morule 2011	30/12/2011	Labotlhano
Ferikgong 2012	31/01/2012	Labobedi
Tlhakole 2012	29/02/2012	Laboraro
Mopitlwe 2012	30/03/2012	Labotlhano

Fa e le gore o na le dipotso dipe malebana le matlha ano le/kgotsa tuelo ya dipenshene ya kgwedi le kgwedi, tsweetswee o se ka wa okaoka go ikgolaganya le nomoro ya mogala e e sa duelelweng ya *Call Centre* ya GEPF ya 0800 117 669 kgotsa o etele Ofisi ya Kgaolo e e gaufi.

DIKANTORO TSA DIPOROFENSE

KANTOROKGOLO

34 Hamilton Street
Arcadia
Pretoria

Bisho

No. 12, Global Office Centre
Circular Drive

Bloemfontein

No. 2 President Brand Street

Polokwane

87(a) Bok Street

Nelspruit

Block A
Ground Floor, Ciliata Building
19 Hope Street

Mafikeng

Office No 4/17
Mega City
Mmabatho

Cape Town

21st Floor
No. 1 Thibault Square

Pietermaritzburg

3rd Floor
Brasfort House
262 Langalibalele Street

Kimberley

11 Old Main Street

DIKANTORO TSA DISATHALAETE

Johannesburg

2nd Suite, 2nd Floor
Lunga House
124 Marshall Street (c/o Eloff Street)
Gandhi Square Precinct
Marshalltown

Durban

8th Floor
Salmon Grove Chambers
407 Anton Lembede Street (formerly Smith Street)

Port Elizabeth

Ground Floor, Kwantu Towers
Sivuyile Mini-Square

Mthatha

2nd Floor
PRD Building
Sutherland Street

Mogala o o sa dueleleng: 0800 117 669

Nomoro ya fekese: 012 326 2507

Imeile: enquiries@gepf.co.za

Webesaete: www.gepf.co.za

Aterese ya Poso:

GEPF Private Bag X63
Pretoria
0001